

В. Г. Григоренко (Київ)

Науково-практична конференція «Профспілковий рух в Україні: актуальні проблеми теорії, історії та сучасності»

24 листопада 1995 р. Федерація професійних спілок України і функціонуюча при ній Академія праці і соціальних відносин провели науково-практичну конференцію, присвячену 90-річчю виникнення масового профспілкового руху в Україні. Щоправда, у ході дискусії на конференції з'ясувалося, що ця дата є певною мірою умовною. Адже дослідники історії профспілкового руху Галичини вважають, що перші такі організації були створені в краї ще 1817 р., а на кінець XIX ст. там уже діяли їх десятки. На Наддніпрянській Україні праісторія профспілок сягає в другу половину XIX ст., коли там також функціонували різні колективні організації робітників, що займалися їх соціальним захистом. Проте якщо мати на увазі масовий профспілковий рух на Великій Україні (як називав Наддніпрянську Україну М. С. Грушевський), то його дійсно започаткувала демократична революція 1905 р.

Пленарне засідання конференції відкрив голова Федерації профспілок України д-р іст. наук О. С т о я н. Доповідь на тему «Проблеми профспілкового руху в Україні: історія та уроки» виголосив ректор Академії праці і соціальних відносин канд. іст. наук М. Г о л о в к о. Він закликав учених підтримати профспілковий рух незалежної України шляхом написання відповідних наукових досліджень, піднести на високий теоретичний рівень профспілкознавство, яке визначив як комплексну наукову дисципліну на чолі з «пані історією», назвав дослідників Ю. В. Бабка, В. О. Замлинського, А. П. Гриценко, Є. М. Складенка, С. В. Кульчицького та ін., творчий доробок яких слід використати при створенні ґрунтовної узагальнюючої праці з історії профспілок України, потреба в якій величезна. Далі доповідач виклав своє бачення періодизації профспілкового руху в Україні, охарактеризував визначальні риси кожного його етапу.

Проблема соціального партнерства державної влади і профспілок з урахуванням історичного досвіду — тема виступу головного консультанта Адміністрації Президента України д-ра іст. наук О. Б о н д а р ч у к а. А перший проректор Академії праці і соціальних відносин Федерації незалежних профспілок Росії канд. філософ. наук В. С и л е н к о розповів про діяльність цього вищого навчального закладу, про досить гострі стосунки між профспілками і владними структурами в Російській Федерації.

На конференції працювали три секції: 1) «Профспілковий рух на українських землях за часів Австро-Угорщини, Росії, Польщі, Чехо-Словаччини, Угорщини, Румунії. Профспілки Української Народної Республіки»; 2) «Радянські профспілки в Україні»; 3) «Профспілки в умовах незалежної України». На їх засіданнях було заслухано майже 60 доповідей, виголошених ученими Києва, Харкова, Львова, Запоріжжя, Дніпропетровська, Донецька, Луганська, Вінниці, Луцька, Кам'янця-Подільського, Тернополя, Черкас, Миколаєва, Полтави, Ужгорода, Мелітополя. Кілька наукових повідомлень зробили й студенти київської Академії праці і соціальних відносин.

У ході обговорення доповідей на секціях виявлено багато дискусійних проблем, визначено коло нерозроблених питань історії профспілок, окреслено основну джерельну базу, панував дух плюралізму наукових концепцій,

виявлення різних методологічних підходів і навіть їх ідеологічно-політичного забарвлення.

Найголовнішим результатом конференції слід вважати переконання всіх її учасників у необхідності створення фундаментальної праці з історії профспілкового руху в Україні, що є нагальним завданням фахівців. Координацію їх роботи в цьому напрямку, створення відповідного авторського колективу покладено на Академію праці і соціальних відносин Федерації профспілок України.

Т. Ф. Григор'єва (Київ)

VII Всеукраїнська конференція «Історичне краєзнавство в Україні: традиції й сучасність»

3 — 4 жовтня 1995 р. в Черкасах відбулася VII Всеукраїнська наукова конференція «Історичне краєзнавство в Україні: традиції й сучасність», присвячена 400-річчю з дня народження гетьмана Богдана Хмельницького та 50-річчю Перемоги у Великій Вітчизняній війні. Її організували Інститут історії України НАН України, Головна редакційна колегія науково-документальної серії книг «Реабілітовані історією», Всеукраїнська спілка краєзнавців, Міністерство освіти, Міністерство культури, Національна комісія з питань повернення культурних цінностей при Кабінеті Міністрів України, Український фонд культури, Українське товариство охорони пам'яток історії та культури, Черкаський державний педагогічний інститут (нині — університет). У роботі конференції взяли участь науковці, викладачі вищих навчальних закладів, вчителі, архітектори, мистецтвознавці, музейні працівники, краєзнавці. Напередодні конференції були видані матеріали її пленарних та секційних засідань.

Вступним словом конференцію відкрив академік НАН України, директор Інституту історії України В. А. С м о л і й. З вітальним словом до присутніх звернувся голова Черкаської обласної державної адміністрації В. Г. Ц и б е н к о.

Доповіді на пленарному засіданні зробили: голова правління Всеукраїнської спілки краєзнавців, зав. відділом регіональних проблем історії України Інституту історії України, академік НАН України П. Т. Т р о н ь к о — «70-річчя Українського комітету краєзнавства і завдання подальшого розвитку досліджень з історії рідного краю»; зав. відділом історії Великої Вітчизняної війни Інституту історії України, д-р іст. наук М. В. К о в а л ь — «Україна у Великій Вітчизняній та другій світовій війнах»; зав. відділом історико-краєзнавчих досліджень Інституту історії України, д-р іст. наук В. О. Г о р б и к — «Проблеми збереження історико-культурної спадщини сучасної України»; зав. кафедрою історії України Черкаського державного педагогічного інституту, канд. іст. наук А. Ю. Ч а б а н — «Проблеми історії Середнього Подніпров'я (з найдавніших часів до середини XVII ст.)».

На конференції працювали чотири секції, на засіданнях яких було заслухано понад 80 доповідей і повідомлень. На заключному засіданні були підбиті підсумки роботи конференції й прийняті відповідні рекомендації. Її учасники відвідали пам'ятні місця, пов'язані з життям та діяльністю гетьмана Б. Хмельницького.

* VII Всеукраїнська наукова конференція «Історичне краєзнавство в Україні: традиції і сучасність» (матеріали пленарного та секційних засідань). — К., 1995 — 507 с.